

En defensa dels valors ètics de la informació

Arran la crisi dels emigrants que busquen refugi a Europa fugint dels conflictes bèl·lics i de la impossibilitat de viure amb dignitat i garanties de seguretat als seus països d'origen, el **Consell de la Informació de Catalunya (CIC)** recorda a tots els mitjans la importància de preservar la intimitat de les persones i el dret a la pròpia imatge, recollits en el **criteri novè del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya**.

Aquest criteri recomana *“respectar el dret de les persones a la seva pròpia intimitat i imatge, especialment en situacions de vulnerabilitat i malaltia i en casos o esdeveniments que generin situacions d’aflicció o dolor, evitant la intromissió gratuïta i les especulacions innecessàries sobre els seus sentiments i circumstàncies, especialment quan les persones afectades ho explicitin”*.

**La crisi dels refugiats
El CIC recorda el dret a la intimitat
i a la pròpia imatge**

**Presentar una
queixa on-line**

FUNDACIÓ CONSELL DE LA INFORMACIÓ DE CATALUNYA

Rbla. Catalunya, 10, pral.
08007 Barcelona
+34 933 171 920

cic@periodistes.org
Www.periodistes.org/fcic

LA CRISI DELS REFUGIATS

EL CIC RECORDA EL DRET A LA INTIMITAT I A LA PRÒPIA IMATGE

És convenient que els professionals de la informació ens fem la pregunta de fins a quin punt és rellevant i informativament necessària la difusió d'imatges que mostren el sofriment de persones en situació d'extrema vulnerabilitat i dels éssers humans que han perdut la vida. El dret dels ciutadans a una informació veraç i objectiva no està renyit amb el dret a la intimitat de les persones. I en aquest sentit, el CIC demana als mitjans que facin compatibles ambdós drets i evitin la publicació de fotografies o la difusió de vídeos on l'espectacle, la morbositat i el sensacionalisme tenen més pes que el seu valor informatiu.

La situació no és nova ni exclusiva a casa nostra, com ho demostren unes escaients recomanacions del *Poynter Institute* (Florida), reconeguda escola de formació de periodistes amb més de 30 anys d'experiència. Aquestes són algunes de les qüestions prèvies a prendre una foto o enregistrar un vídeo:

1.- Estic envaint la privacitat d'algú? Si és així, tinc raons apropiades per fer-ho?

2.- Aquest moment privat de dolor i sofriment precisa ser contemplat pels lectors i telespectadors?

3.- Treballa a una distància que no és obstructiva o incideix potencialment sobre les víctimes?

4.- Prenc les meves decisions amb compassió i sensibilitat?

I abans de publicar:

1.- Necessito més informació sobre fets o context?

2.- Quin és el valor informatiu de la imatge?

3.- Quines són les motivacions per publicar la foto

o el vídeo?

4.- Quines són les preocupacions ètiques i legals?

5.- Qui serà ofès? Compensa aquesta ofensa el valor de presentar la imatge?

6.- Quines són les possibles conseqüències d'utilitzar la foto?

7.- Com reaccionaria jo si aparegués a la imatge?

8.- Hi ha maneres alternatives de presentar la informació per minimitzar danys mentre es mostra la història d'una manera clara?

9.- Estaré en condicions de poder justificar les meves accions?

La informació ha d'estar al servei de l'interès públic –ha de permetre conèixer i entendre el món en tots els seus àmbits – però mai no és deutora ni de la curiositat morbosa ni de la “demanda del públic”, que molt sovint és més suposada que real. En aquest sentit, cal recordar que a Catalunya més d'un 70% dels ciutadans rebutja la imatge de cadàvers als mitjans de comunicació, en informacions de conflictes, segons una enquesta feta el 2010 (1).

Tanmateix, aquest Consell és conscient de la importància del reporterisme gràfic, del seu valor informatiu i de la seva transcendència en la història de la informació. El periodisme no s'entendria sense la concurrència del llenguatge visual proposat pels professionals que, amb la càmera, treballen amb la voluntat d'explicar amb la imatge la complexitat d'una història i no d'obtenir imatges sense context o senzillament espectaculars. En un moment en què les noves tecnologies permeten a tothom la captació d'imatges de valor periodístic discutible, però que poden ser de gran impacte, la defensa del reporterisme gràfic compromès amb l'ètica i amb totes les cares de la veritat és pertinent i necessària.

Precisament per la facilitat tecnològica que permet que tothom capti imatges, i que en el cas del periodisme digital possibilita que l'audiència proporcioni aquestes imatges al mitjans, caldria recomanar als professionals que tinguin una especial cura en la selecció de les imatges que proporcionen els lectors a través dels diversos mecanismes de participació que posen a la seva disposició els diaris digitals. Es tracta de responsabilitzar-se no només de les imatges captades pels fotoperiodistes, sinó de les captades pels lectors i que publiquen els diaris)

Aquest Consell crida als periodistes i editors gràfics a que tinguin cura en tot moment de fer compatibles el dos drets citats anteriorment. I recorda que al costat de l'obligació d'informar i, per tant, de mostrar el dolor i la tragèdia quan ho reclami l'interès públic, hi ha també la obligatorietat de respectar la intimitat de les persones, sigui quina sigui la seva condició, i, per tant, a no mostrar de forma explícita i indigna ni el sofriment ni la mort.

D'altra banda, i ateses certes reaccions xenòfobes a diverses ciutats d'Europa, el **Consell de la Informació de Catalunya** vol recordar la recomanació sisena de l'ampliació del Codi Deontològic feta l'any 2009: *“Els mitjans han d'evitar el sensacionalisme i també impedir l'emissió sense control de missatges en línia que siguin bel·licistes, xenòfobs, racistes o sexistes. La pressió per assolir alts índex d'audiència o circulació pot conduir a la truculència i l'efectivisme gratuït”*. En aquest sentit, el CIC aconsella també evitar visions tòpiques que no ajuden al públic perquè pugui comprendre l'abast real dels problemes. Les simplificacions, a més, poden provocar a l'audiència una presumpció de culpabilitat dels subjectes de la informació, que cal evitar.

(1) Recerca elaborada per quatre universitats públiques espanyoles, publicada sota el títol *La ética periodística vista por los ciudadanos*, UOC 2010.